

FIRMU ATBILSTĪBA KOMERCILKUMA 28. UN 29. PANTAM
FIRMS COMPLIANCE TO 28th AND 29th ARTICLE OF COMMERCIAL
LAW

Filips Mārtiņš Valciņš

Latvija, Rīga 2016

Abstract

In everyday life people faces firms a lot more often than they believe - firms can be found in any advertisements, on enterprises and in news, and even on products. Author of the research is interested to learn the restrictions of firms, principles that are kept in process of creating firm and reseach the common violations of the restrictions.

The goal of the research: clarify the content of firm restriction violations.

To achieve the goal the following tasks were pursued:

- 1. analyze the restrictions of firms;*
- 2. summarize and research the statistics of firm restriction violations;*
- 3. analyze the content of violations.*

Ievads

Cilvēki ikdienā ar firmām saskaras daudz biežāk, nekā domā - firmas ir atrodamas jebkādas reklāmās, uzņēmumos, dažādos rakstos un žurnālos, un pat uz visdažādākajām precēm. Darba autors vēlas izanalizēt firmu izstrādes regulējumu un ierobežojumus, izpētīt esošo firmu ierobežojuma pārkāpumu saturu.

Darba mērķis: izpētīt firmu izstrādes ierobežojuma pārkāpumu saturu.

Lai sasniegtu izvirzīto mērķi, darba autors noteica šādus uzdevumus:

1. izanalizēt firmu izstrādes ierobežojumus;
2. apkopot un izpētīt firmu izstrādes ierobežojuma pārkāpumus;
3. analizēt pārkāpumu saturu.

1. Komerclikuma 28. un 29. panta analīze

Komerclikuma 28. pants nosaka firmas atšķiramību. Proti, komersanta firmai skaidri un noteikti jāatšķiras no citām komercreģistrā vai citos komercreģistra iestādēs vestajos reģistros jau ierakstītām vai ierakstīšanai pieteiktām firmām vai nosaukumiem¹. Respektīvi, nedrīkst tikt reģistrētas divas vai vairāk identiskas firmas – tām ir vajadzīgas atšķiršanas pazīmes.

Komerclikuma 29. panta pirmā daļa nosaka, ka firma nedrīkst maldināt citus par komerciesiskajā apgrozībā svarīgiem apstākļiem. Tālāk tiek precizēts, ka par komersanta vai komercdarbības veidu vai arī par komercdarbības apjomu firma jo īpaši nedrīkst maldināt². Šāds aizliegums ir ļoti labi saprotams un pamatots. Ja, piemēram, komersants, kas nodarbojas ar sadzīves preču tirdzniecību, sevi nosauks par “Pārtikas veikals” vai “Mieriņa juridiskais birojs”, tas radīs apjukumu un neapmierinātību iedzīvotājos, jo, dodoties uz “Mieriņa juridisko biroju”, persona sagaida saņemt juridisko palīdzību, bet dodoties uz “Pārtikas veikalu” - iegādāties pārtikas produktus, nevis nokļūt sadzīves preču veikalā. Tāpat maldinoši būtu nosaukt sabiedrību ar ierobežotu atbildību par individuālo komersantu, piemēram, “IK Jānis” - šajā konkrētajā gadījumā maldināti varētu tikt kreditori un potenciālie sadarbības partneri. Līdzīgs skaidrojums ir atrodams arī judikatūrā, proti, 2009. gada 12. februāra lietā SKA - 26/2009. Minētajā lietā sabiedrība ar ierobežotu atbildību “IKSpeditor” vēlējās mainīt firmu uz “IK SPEDITOR”, taču uzņēmumu reģistrs atteicās veikt šādu firmas maiņu. “IKSpeditor” vērsās tiesā ar prasību izdot labvēlīgu administratīvo aktu. Šī lieta nonāca līdz augstākajai instancei - Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentam, kur Senāts norādīja, ka noteiktais aizliegums firmā ietvert maldinošas ziņas nav saprotams tādējādi, ka šī tiesību norma aizliedz iekļaut tikai tādu informāciju, kura nepārprotami sniedz īstenībai neatbilstošas ziņas par komersanta veidu. Maldināt var arī tāda informācija, kura netieši vai neapzināti norāda uz iespējamiem faktiski nepastāvošiem apstākļiem vai informācija, kura ir savstarpēji pretrunīga, un tādējādi uz tās pamata trešā persona var izdarīt nepareizu secinājumu par attiecīgo komersantu³. Konkrētajā gadījumā “IK SPEDITOR” varētu maldināt trešās personas, tāpēc prasītājam labvēlīgs administratīvais akts izdots netika.

Komerclikuma 29. panta otrā daļā noteikts, ka firma nedrīkst būt pretrunā labiem tikumiem⁴. Jēdziens “labi tikumi” nav definēts, šī jēdziena saturs ir meklējams judikatūrā un

¹ Komerclikums. Pieņemts 13.04.2000. Publicēts: Latvijas Vēstnesis, 04.05.2000, Nr. 158/160. Pēdējie grozījumi 03.06.2015., 28.p.;

² Turpat, 29.p. pirmā daļa.;

³ Guļāns A., Kakste V., Skultāne I. (2009) Lieta Nr.A42357705, SKA – 26/2009. Rīga: Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments, 1.-3.lpp., 5.lpp.

⁴ Komerclikums. Pieņemts 13.04.2000. Publicēts: Latvijas Vēstnesis, 04.05.2000, Nr. 158/160. Pēdējie grozījumi 03.06.2015., 29.p. otrā daļa.;

doktrīnās, kur tas tiek “piepildīts” ar attiecīgajā laika posmā sabiedrībā esošiem uzskatiem. Raugoties no gramatiskās iztulkošanas metodes, jēdziens “labi tikumi” varētu nozīmēt atbilstoši sabiedrībā pieņemtām normām, uzskatiem, morālei. 2012. gada 30. novembra lietā SKA-505/2012 ir skaidrots, ka “labi tikumi” kā abstrakts jēdziens katrā konkrētā gadījumā tiek noskaidrots, izmantojot ārpus tiesību normām esošus avotus, tādus kā morāle, sociālās vērtības, lietu dabiskā kārtība, u.tml. Lietas turpinājumā tiek norādīts, ka no lietas apstākļiem izriet, ka pieteicēja rīcība nav atzīstama par veiktu labā ticībā, jo tajā ir saskatāma vēlme likumu robu meklēšanā⁵. Respektīvi, komersanta rīcības vai prasības atbilstība “labiem tikumiem” tiek vērtēta, vadoties no attiecīgās rīcības vai prasības mērķa.

Analizējamā panta trešā daļa nosaka, ka firmā nedrīkst ietvert vārdus “Latvijas Republika” un to tulkojumu svešvalodā⁶, savukārt tā paša panta piektā daļa nosaka, ka firmā nedrīkst ietvert valsts vai pašvaldību institūciju un iestāžu nosaukumus, kā arī vārdu “valsts” vai “pašvaldība”⁷. Pēc būtības šis ierobežojums saistās kopā ar pirmajā daļā norādīto maldināšanas aizliegumu un otrajā daļā norādīto tikumību, jo vārdu “Latvijas Republika” ietveršana firmā var maldināt citus potenciālos darījuma partnerus un trešās personas par uzņēmuma tiesisko statusu, tā darbību un citām niansēm, jo šo vārdu ietveršana firmā norāda uz komersanta saistību ar valsti. Tā pat to var uzskatīt par nelietīgu valsts “vārda” lietošanu, pastāv risks, ka komersants var nomelnot, nest neslavu Latvijas Republikai kā pirmējai publiskai personai. To pašu var attiecināt uz minētā panta piekto daļu.

Komerclikuma 29. panta ceturtnā daļā noteikts, ka firma nedrīkst sakrist ar attiecīgās administratīvās teritorijas vai apdzīvotās vietas nosaukumu, izņemot viensētu nosaukumus. Līdzīgi kā iepriekšējai panta daļai, arī šī daļa aizsargā publisko personu.

Komerclikuma 29. panta septītnā daļā ir ietverts ierobežojums, kas firmas rakstībā pieļauj lietot vienīgi latviešu vai latīņu alfabēta burtus. Ņemot vērā Latvijas Republikas Satversmes 4. pantā nostiprināto valsts valodu⁸, šāds Komerclikumā ietverts ierobežojums ir saprotams - pēc iespējas plašāks latviešu valodas lietojums ir Latvijas Republikas iedzīvotāju interesēs.

2. Pārskatījumu apkopojums un analīze

Turpinājumā darba autors ir apkopojis Komerclikuma 28. un 29. panta pārskatījumu gadījumus vienotā statistikā, veicis apkopotās informācijas analīzi un izstrādājis secinājumus.

⁵ Briede J., Neimanis J., Skultāne I. (2012) Lieta Nr.A42862709, SKA-505/2012. Rīga: Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments, 2.lpp.;

⁶ Komerclikums. Pieņemts 13.04.2000. Publicēts: Latvijas Vēstnesis, 04.05.2000, Nr. 158/160. Pēdējie grozījumi 03.06.2015., 29.p. trešā daļa.;

⁷ Turpat, 29.p. piektā daļa.;

⁸ Latvijas Republikas Satversme. Pieņemta 15.02.1922. Publicēta: Latvijas Vēstnesis, 01.07.1993, Nr. 43. Pēdējie grozījumi 08.07.2014., 4.p.

Privātpersonai reģistrējot komersantu, uzņēmumu reģistrā ir jāiesniedz arī firma, kas ne visos gadījumos atbilst Komerclikumā ietvertajām prasībām. Ja komersanta firma ir pretrunā ar likuma kādu prasību, valsts notārs ir tiesīgs atteikt firmas reģistrāciju uzņēmumu reģistrā, tādējādi izdodot privātpersonai nelabvēlīgu administratīvo aktu. Privātpersona nelabvēlīgo administratīvo aktu ir tiesīga apstrīdēt augstākā iestādē vai augstākai amatpersonai, kas šajā gadījumā ir galvenais valsts notārs. Ja arī galvenā valsts notāra lēmums privātpersonu neapmierina, saskaņā ar Administratīvā procesa likumu tai ir tiesības iesniegt sūdzību attiecīgajā administratīvā rajona tiesā viena mēneša laikā no dienas, kad stājies spēkā augstākas iestādes lēmums par apstrīdēšanas iesniegumu⁹.

Ņemot vērā to, ka valsts notāru lēmumi darba autoram nav pieejami, darba turpinājumā tiks uzskaitīti galvenā valsts notāra lēmumi saistībā ar Komerclikuma 28. un 29. pantu laika posmā no 2009. gada janvāra līdz 2016. gada 15. martam, kas tiks apkopoti statistikā un izanalizēti, kā arī tiks izpētīta lietu tālākā attīstība tiesu praksē.

1. tabula.

Lēmumu skaita salīdzinājums

Gads	Lēmumu skaits kopā	Ar KL 28., 29.p. saistītie lēmumi
2009	174	4
2010	149	0
2011	138	0
2012	166	0
2013	180	2
2014	141	2
2015	172	3
2016	27	0
KOPĀ	1147	11

Augstāk redzamajā tabulā, otrajā kolonā ir uzskaitīti attiecīgā gadā pieņemtie galvenā valsts notāra lēmumi kopā, bet trešajā kolonnā – attiecīgajā gadā tādi pieņemtie galvenā valsts notāra lēmumi, kas skar firmas atbilstības jautājumu Komerclikuma 28. un 29. pantam.

No iegūtās informācijas ir secināms, ka visvairāk lēmumu, kas skāruši minētos Komerclikuma pantus, tika skatīti un pieņemti 2009. gadā, bet 2010., 2011., 2012. gadā apstrīdēšanas iesniegumi galvenajam valsts notāram par firmas atbilstību 28., 29.

⁹ Administratīvā procesa likums. Pieņemts 25.10.2001. Publicēts: Latvijas Vēstnesis, 14.11.2001., Nr. 164 (2551). Pēdējie grozījumi 26.09.2013., 188.p.

Komerclikuma pantam iesniegti netika. Tā pat ir novērojams, ka uz kopējo galvenā valsts notāra pieņemto lēmumu skaita ar Komerclikuma 28. un 29. pantu saistīto lēmumu pieņemšanas skaits ir ļoti mazs.

Veicot procentuālo aprēķinu, no kopējā galvenā valsts notāra pieņemto lēmumu skaita 0,9% lēmumu tika skatīti par komersanta firmas atbilstību Komerclikuma 28. un 29. pantam. Šāds procentuālais daudzums ir salīdzinoši ļoti mazs. No tā secināms, ka privātpersonas nav ieinteresētas apstrīdēt šāda rakstura lēmumus augstākā iestādē.

2. tabula.

Lēmumu skaits, kas pārsūdzēti tiesā

Pirmā instance	Apelācijas instance	Kasācijas instance
3	1	1

Tabulā Nr.2 apkopots, cik no iepriekš esošajiem galvenā valsts notāra pieņemtajiem lēmumiem saistībā ar firmas atbilstību Komerclikuma 28. un 29. pantam (laika posmā no 2009. gada) ir pārsūdzēti administratīvajā tiesā. Redzams, ka no 11 galvenā valsts notāra lēmumiem 3 lēmumi ir pārsūdzēti tiesā, no kuriem viens pēc tam ir pārsūdzēts apelācijā un pat Augstākajā tiesā jeb kasācijas instancē.

Ņemot vērā tiesu lielo noslodzi lielā lietu daudzuma dēļ, secināms, ka kopumā tiesvedībā lietas saistībā ar firmas atbilstību Komerclikuma 28. un 29. pantam ir skatītas ļoti maz. Bet, salīdzinot ar iepriekš pieņemto galvenā valsts notāra lēmumu skaitu, tiesā ir pārsūdzēti 27% lietu, kas ir liels procents, no kā savukārt secināms, ka liela daļa privātpersonu ir neapmierināta ar galvenā valsts notāra lēmumu un ir gatavi panākt sev labvēlīga administratīva akta izdošanu administratīvajā tiesā. Lai noskaidrotu galvenā valsts notāra lēmumu pārsūdzēšanas tiesā pamatotību un rezultātus, ir nepieciešams analizēt pašus tiesas spriedumus, ko darba autors veiks pētījuma turpinājumā.

Piezīme: tiesā tika izskatītas ar firmas reģistrēšanu saistītas lietas par vecākiem galvenā valsts notāra pieņemtajiem lēmumiem, taču, tie netika iekļauti statistikā, jo tiem nav sasaistes ar pētījuma autora izskatītajiem galvenā valsts notāra lēmumiem.

3. Tiesā skatīto lietu izpēte

Pētījuma trešajā daļā darba autors izpētīs, kāds ir iepriekš minēto līdz tiesai nonākušo lietu strīdus jautājuma saturs. Izanalizējamās lietās tiek izskatīti ne tikai jautājumi, kas saskaņā ar Komerclikuma 29. pantu attiecās uz firmu, bet arī citi apstākļi, kas ir par šķērsli reģistrēt

komercsantu, taču darba autors, vadoties no pētījuma tēmas, pētīs tikai tos apstākļus un nianšes, kas ir saistīti ar pašu firmu un ir Komerclikuma ietvaros.

Pirmās analizējamās lietas spriedums ir pasludināts 2010. gada 16. novembrī. Lietas pieteikuma iesniedzējs – biedrība “Patērētāju aizsardzības biedrība” iesniedza administratīvā rajona tiesas Jelgavas tiesu namā 2009. gada 8. maijā un šajā pieteikumā tika apstrīdēts Uzņēmuma Reģistra valsts notāra 2009. gada 8. aprīļa lēmums Nr.21-6/37382/1/1, ar kuru tika atteikta komercsabiedrības reģistrēšana komercreģistrā¹⁰. Valsts notāram biedrība sākotnēji bija iesniegusi pieteikumu reģistrēt komercsabiedrību ar firmu “Valdis Zatlers”, taču reģistrācija tika atteikta, jo firma ir saistīta ar tajā laikā bijušo valsts prezidentu, kaut gan pats prezidents komersanta dibināšanā iesaistīts nebija. Biedrība iesniedza jaunu pieteikumu reģistrēt komersantu ar firmu “Vineta Muižniece”, taču arī šis pieteikums tika noraidīts. Biedrība apstrīdēja valsts notāru lēmumus pie galvenā valsts notāra, taču galvenais valsts notārs lēmumu atstāja negrozītu, šādu izvēli pamatojot ar to, ka ar teoloģisko pieeju secināms, ka Komerclikuma 30. pantā ir ietverta personas konkrētu datu aizsardzība. Savukārt saskaņā ar Komerclikuma 29. pantu – abi formas varianti ir saistāmi ar konkrētām fiziskām personām, šādi radot iespēju izdarīt kļūdainus secinājumus par Sabiedrības iespējamo saistību ar šīm fiziskajām personām. Notārs norāda arī to, ka šāda firma ir pretēja Komerclikuma 29. panta otrā daļā ietvertiem labiem tikumiem, taču šo jēdzienu ar saturu nepiepilda¹¹. Vairākus mēnešus vēlāk tā pati biedrība iesniedza atkārtotu pieteikumu valsts notāram un pēc tam apstrīdēja pieteikumu pie galvenā valsts notāra par komersanta reģistrēšanu ar firmu “Alnis Zaķis”. Galvenais valsts notārs atstāja negrozītu arī šo lēmumu, pamatojoties līdzīgi kā iepriekšējā šīs biedrības apstrīdētajā lēmumā, norādot, ka arī Alnis Zaķis ir sasaistāms uz konkrētu fizisku personu¹².

Pirmās instances tiesa biedrības pieteikumu arī atstāja negrozītu, piekrītot galvenā valsts notāra argumentiem, proti, no Komerclikuma 30. panta izriet personas konkrētu datu aizsardzība no to izmantošanas tādā firmā, kura var aizskart personas subjektīvās tiesības un maldināt trešās personas par personas saistību ar konkrēto subjektu, kā arī atsaucās uz Komerclikuma 29. panta otrā daļā ietvertā labo tikumu principa pārkāpumu un paskaidroja, ka labu tikumu jēdziens ir abstrakts, tas katrā konkrētā gadījumā tiek noskaidrots, izmantojot ārpus tiesību normām esošus avotus, piemēram, morāli, sociālās vērtības, lietu darbisko kārtību. Piemērojot jēdzinu “labi tikumi” šim gadījumam, tiesa izmantoja Latvijas Republikas Augstākās tiesas paustās atziņas par Civillikuma 1415. panta piemērošanu. Tiek skaidrots, ka šī principa mērķis ir nepieļaut tādu privātās gribas izpaušmi, kas būtu pretēja sabiedrības

¹⁰ Ozola S. (2010) Lieta Nr.A42862709, Jelgava: Administratīvā rajona tiesa, 1., 2.lpp.;

¹¹ Bērziņa D. (2009) Galvenā valsts notāra lēmums Nr. 1-5/85, Galvenais valsts notārs, 1.lpp.;

¹² Kļaviņa I. (2009) Galvenā valsts notāra lēmums Nr. 1-5/111, Galvenais valsts notārs, 1.lpp.

interesēm un tām vērtībām, ko sabiedrība ietvērusi savu attiecību tiesiskā regulējuma pamatos (principos)¹³.

Paralēli šai pirmās instances lietai, Biedrība “Patērētāju aizsardzības biedrība” Jelgavas administratīvā rajona tiesā bija iesniegusi vēl vienu pieteikumu par pēc būtības tādu pašu jautājumu, proti, valsts notāra atteikumu Uzņēmumu reģistrā reģistrēt komersantu ar firmu “Vineta Muižniece”, kuru tiesa neapmierināja, pamatojoties uz stipri līdzīgiem argumentiem kā iepriekšējās lietas tiesa, papildus norādot, ka Komerclikuma 29. panta pirmās daļas norma dod svarīgu apstākļu neizsmeļošu uzskaitījumu, no kuriem par svarīgiem konkrētā gadījumā var tikt atzīti arī citi apstākļi, piemēram, plaši pazīstamas personas vārda izmantošana bez tās piekrišanas, kas maldina trešās personas¹⁴. Kā redzams, abas pirmās instances tiesas šajā jautājumā pēc būtības lēma vienādi, kas norāda uz to, ka abi tiesas pieteikumi pēc būtības ir vienādi – par tādas personas vārda iekļaušanu firmā, kas nepiedalās attiecīgā komersanta dibināšanā.

Biedrība pirmās tiesas spriedumu, kuru šajā nodaļā analizējam kā pirmo, pārsūdzēja Administratīvajā apgabaltiesā, kura ar 2012. gada 6. marta spriedumu arī noraidīja biedrības pieteikumu, pamatodama, ka pirmās instances tiesa ir pareizi konstatējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus. Šajā tiesas sēdē pieteicējs norādīja, ka firmas nosaukumā ir iekļauts nevis personas vārds, uzvārds, bet gan Latvijā labi pazīstami dzīvnieki – proti alnis un zaķis, bet tiesa norādīja, ka šāds apgalvojums nav patiess, jo abi vārdi - atbilstoši latviešu valodas gramatikas noteikumiem par personu vārdu un uzvārdu rakstību - rakstīti ar lielo burtu, kā arī jeņams vērā apstākļi, ka pieteicējs jau iepriekš iesniedzis pieteikumus par kapitālsabiedrību reģistrāciju ar firmā ietvertiem sabiedrībā labi zināmu personu vārdiem un uzvārdiem¹⁵.

Visbeidzot, apgabaltiesas spriedums tika pārsūdzēts Latvijas Republikas Augstākajā tiesā, kas ar 2012. gada 30. novembra tiesas spriedumu nolēma atstāt negrozītu Administratīvās apgabaltiesas 2012.gada 6.marta spriedumu. Augstākā tiesa skaidro, ka Personas vārds un uzvārds identificē konkrētu personu - vārds ir viens no cilvēka privātuma kodola elementiem, tāpēc personas vārds tiek aizsargāts ar Latvijas Republikas Satversmes 96.pantu, kas noteic, ka ikvienam ir tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību. Tāpat tiek norādīts, ka, kaut arī vārdi „alnis” un „zaķis” apzīmē arī dzīvniekus, vismaz daļai no Latvijas iedzīvotājiem ir zināms mūziķis Alnis Zaķis¹⁶.

¹³ Ozola S. (2010) Lieta Nr.A42862709, Jelgava: Administratīvā rajona tiesa, 5.-7.lpp.;

¹⁴ Apšeniece L. (2010) Lieta Nr.A42796809, Jelgava: Administratīvā rajona tiesa, 1.lpp.;

¹⁵ Amona I., Kupce Z., Liniņa S. (2012) Lieta Nr.A42862709, AA43-0355-12/17. Rīga: Administratīvā apgabaltiesa, 1., 7., 8.lpp.

¹⁶ Briede J., Neimanis J., Skultāne I. (2012) Lieta Nr.A42862709, SKA-505/2012. Rīga: Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments, 1., 3.-6.lpp.;

Pēc šo lietu ķēdes ir secināms, ka tādas personas vārda iekļaušana firmā, kas nav saistīta ar firmas dibināšanu, kaut gan tas nav tiešā veidā noteikts, ir pretrunā Komerclikuma 30. pantam, un Komerclikuma 29. panta pirmajai un otrajai daļai. Šāds ierobežojums ir neapstrīdami nostiprinājies judikatūrā, jo visās trīs instancēs lēmums netika atcelts vai grozīts. Gluži preteji – lēmums ar katru nākamo instanci tika papildināts un stiprināts.

Nākamā tiesas izskatītā lieta skar jautājumu par to, vai Uzņēmumu reģistram bija pamats atteikt Rīgas Starptautiskās Komerciālās Arbitrāžas reģistrāciju šķīrējtiesu reģistrā, jo tās nosaukums nosaukums ir līdzīgs reģistrā jau reģistrētai Rīgas Starptautiskajai Komerciālajai Šķīrējtiesai, proti, to nosaukumos atšķirība ir tikai vienā vārdā. Pieteikumu tiesai iesniedza biedrība „ADR and DC specialist’s association” (tagad – „European lawyer’s chamber”) un vēlējās atcelt Uzņēmumu reģistra lēmumu Nr. 6-26/21814/1, ar kuru Komercreģistrā tika ierakstīta firma “Rīgas Starptautiskā Komerciālā Arbitrāža”, jo attiecīgā biedrība pirms tam jau bija reģistrejusi firmu “Rīgas Starptautiskā Komerciālā Šķīrējtiesa”. Biedrības pamatošanās uz Komerclikuma 28. pantu tika noraidīta, jo šis pants nav piemērojams attiecībā uz šķīrējtiesu nosaukumiem – to jautājumu regulē Civilprocesa likums¹⁷. Stipri līdzīgi lēmis bija arī galvenais valsts notārs, kura lēmumu šī privātpersona ir pārsūdzējusi šajā lietā. Tiesas secinājums – ka Komerclikuma 28. pants neregulē šķīrējtiesas nosaukuma jautājumu, ir izsecināms arī pēc likuma būtības, jo Komerclikums ir speciālais likums, kas regulē komercsabiedrību attiecības.

Pēc visu tiesas spriedumu analīzes tika noskaidrots, ka neviens no pieteikumiem netika apmierināts, kas papildina iepriekšējā nodaļā iegūto secinājumu par lielo daļu privātpersonu neapmierinātību ar galvenā valsts notāra lēmumu, proti, galvenā valsts notāra lēmumi ir pamatoti un atbilstoši likumam, jo tiesa visās instancēs valsts notāru lēmumus atstāja negrozītus. Gadījumā ja valsts notāra lēmumi būtu nepamatoti un netaisni, tiesa būtu apmierinājusi privātpersonas prasību par lēmuma atcelšanu un jauna administratīvā akta izdošanu. No tā, savukārt, iespējams secināt, ka liela daļa privātpersonu, kas valsts notāra lēmumu ir mēģinājuši apstrīdēt pie galvenā valsts notāra, labvēlīga administratīva akta dēļ ir gatavi turpināt cīnīties tiesas instancēs.

¹⁷ Andersone L. (2014) Lieta Nr. A420448413, Rīga: Administratīvā rajona tiesa, 1.-3.lpp.

Secinājumi

1. secinājums: augstākā iestādē apstrīdēto lietu skaits uz kopējo apstrīdēto valsts notāru lietu skaita fona pēdējo 8 gadu laikā ir bijis ļoti mazs – procentuāli tie ir 0,09%, kas norāda uz to, ka privātpersonas nav motivētas pārsūdzēt valsts notāra lēmumus.

2. secinājums: 27% gadījumu pie galvenā valsts notāra apstrīdētie lēmumi tiek tālāk pārsūdzēti tiesā, kas norāda uz to, ka proporcionāli liela daļa privātpersonu nav apmierināti ar galvenā valsts notāra pieņemto lēmumu.

3. secinājums: galvenā valsts notāra pieņemtie lēmumi ir pamatoti un taisnīgi – neviens no tiem nav atcelts nevienā tiesas instancē.

4. secinājums: atšķirībā no galvenā valsts notāra lēmumiem, valsts notāru lēmumi nav publiski pieejami interneta vidē. Tas liedz iespēju noskaidrot firmas reģistrēšanas atteikumu skaitu un izpētīt firmu reģistrācijā pieļautās kļūdas.

Priekšlikums: vietnē <http://www.ur.gov.lv/>, kur šobrīd atsevišķā sadaļā ir pieejami galvenā valsts notāra lēmumi, izveidot vēl vienu sadaļu, kur tādā pašā veidā būtu pieejami visi valsts notāru pieņemtie lēmumi.

5. secinājums: lai gan Komerclikumā tiešā veidā nav iekļauta personas vārda aizsardzība, tā tomēr izriet no Komerclikuma netiešā veidā, skatot 29. panta pirmo daļu un 30. pantu ar sistēmisko metodi. Vidusmēra privātpersona bez juridiskās izglītības un nepieaicinot juridisko palīdzību ne vienmēr spēj saskatīt šādus secinājumus.

Priekšlikums: Komerclikuma 29. pantā iekļaut šādu papildinājumu: “[..] *Par maldinošām ziņām uzskatāmas arī tādas personas vārda un uzvārda iekļaušana firmā, kas nepiedalās komersanta dibināšanā.*”

6. secinājums: Komerclikuma 29. panta otrā daļā ietvertā jēdziena “labi tikumi” saturu nosaka vadoties ne tikai no tiesību palīgavotiem (morāle, sociālās vērtības, lietu darbiskā kārtība, u.c.), bet arī vadoties no privātpersonas darbības mērķa un nolūka, reģistrējot firmu.

Literatūras saraksts

1. Latvijas Republikas Satversme. Pieņemta 15.02.1922. Publicēta: Latvijas Vēstnesis, 01.07.1993, Nr. 43. Pēdējie grozījumi 08.07.2014.;
2. Administratīvā procesa likums. Pieņemts 25.10.2001. Publicēts: Latvijas Vēstnesis, 14.11.2001., Nr. 164 (2551). Pēdējie grozījumi 26.09.2013.;
3. Komerclikums. Pieņemts 13.04.2000. Publicēts: Latvijas Vēstnesis, 04.05.2000, Nr. 158/160. Pēdējie grozījumi 03.06.2015.;
4. Amona I., Kupce Z., Liniņa S. (2012) Lieta Nr.A42862709, AA43-0355-12/17. Rīga: Administratīvā apgabaltiesa, 8.lpp.
5. Andersone L. (2014) Lieta Nr. A420448413, Rīga: Administratīvā rajona tiesa, 3.lpp.
6. Apšeniece L. (2010) Lieta Nr.A42796809, Jelgava: Administratīvā rajona tiesa, 1.lpp. Pieejams: <http://www.l2d.lv/v.php?i=31110> ;
7. Bērziņa D. (2009) Galvenā valsts notāra lēmums Nr. 1-5/85, Galvenais valsts notārs. Pieejams: <http://www.ur.gov.lv/gvn.html?a=65&l=1406> ;
8. Briede J., Neimanis J., Skultāne I. (2012) Lieta Nr.A42862709, SKA-505/2012. Rīga: Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments, 6.lpp.;
9. Guļāns A., Kakste V., Skultāne I. (2009) Lieta Nr.A42357705, SKA – 26/2009. Rīga: Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments, 7.lpp.;
10. Kļaviņa I. (2009) Galvenā valsts notāra lēmums Nr. 1-5/111, Galvenais valsts notārs. Pieejams: <http://www.ur.gov.lv/gvn.html?a=65&l=1261> ;
11. Ozola S. (2010) Lieta Nr.A42862709, Jelgava: Administratīvā rajona tiesa, 7.lpp.